

STANOVISKO

ODBORU CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA Č. 1/2025

DOTAZ

Jak probíhá přezkouvávání hospodaření u dobrovolných svazků obcí, které zahájily nebo ukončily svou činnost či vstoupily do likvidace v průběhu roku, anebo které v daném roce nevyvíjely žádnou činnost?

SEZNAM SOUVISEJÍCÍCH PŘEDPISŮ A MATERIÁLŮ

INTERPRETOVANÝ PRÁVNÍ PŘEDPIS

- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkouvávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (dále „zákon o přezkouvávání hospodaření“)

DALŠÍ PŘEDPISY A MATERIÁLY

- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) (dále „zákon o obcích“)
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále „rozpočtová pravidla územních rozpočtů“)
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále „občanský zákoník“)
- zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (dále „kontrolní řád“)
- zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále „přestupkový zákon“)

ODPOVĚĎ

Dobrovolný svazek obcí (dále „DSO“), který v daném roce nevyvíjel žádnou činnost i DSO v likvidaci, podléhají přezkoumání hospodaření. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je povinnou součástí závěrečného účtu DSO. Povinnost DSO sestavit a zveřejnit jak návrhy rozpočtových dokumentů, tj. střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu a závěrečného účtu,

tak i tyto schválené dokumenty, není dotčena skutečností, že DSO v průběhu roku nevyvíjel žádnou činnost nebo, že vstoupil do likvidace. I v průběhu likvidace

DSO mohou vznikat výdaje, které je třeba promítnout do rozpočtu, resp. do závěrečného účtu. DSO zaniká výmazem z rejstříku DSO. Tímto výmazem DSO ztrácí svou právní osobnost, tzn., že již nadále není způsobilý mít práva a povinnosti a nelze za něj ani právně jednat. Pokud do dne provedení výmazu bylo přezkoumání hospodaření DSO zahájeno, ale nebylo ukončeno, je nutné jej ukončit, a to záznamem do kontrolního spisu. Pokud do dne provedení výmazu nebylo přezkoumání hospodaření DSO zahájeno, nelze jej po datu provedení výmazu zahájit.

ODŮVODNĚNÍ ODPOVĚDI

Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o přezkoumávání hospodaření jsou DSO oprávněny podle ustanovení § 17 odst. 4 rozpočtových pravidel územních rozpočtů požádat o přezkoumání krajský úřad (případně Ministerstvo financí, pokud je jejich členem také hlavní město Praha). Učiní tak do 30. června každého kalendářního roku, anebo v téže lhůtě příslušnému úřadu ve smyslu § 5 odst. 3 zákona o přezkoumávání hospodaření oznámí, že se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti. Povinnost DSO zajistit přezkoumání svého hospodaření zůstává zachována i v případě, že DSO vznikne v průběhu rozpočtového roku, resp. po rozhodném datu 30. června. V tomto případě má DSO povinnost splnit povinnosti vyplývající mu ze zákona o přezkoumávání hospodaření **bez zbytečného odkladu**. Toto platí i v případě, že DSO vznikne až na konci příslušného rozpočtového roku. Konkrétní rozsah přezkoumání hospodaření se zohledněním všech relevantních okolností stanoví kontrolor, resp. auditor (v podrobnostech viz bod 6. Standardu pro výkon přezkoumání hospodaření územních celků).

Pokud zastupitelstva všech členských obcí DSO rozhodnou o jeho zrušení, vstupuje DSO do likvidace dnem, k němuž je zrušen. **DSO v likvidaci, resp. likvidátor, postupuje v souladu s ustanoveními § 187 až § 209 občanského zákoníku.** Po dobu likvidace užívá DSO svůj název s dodatkem „v likvidaci“.

Likvidátor sestaví ke dni vstupu DSO do likvidace zahajovací rozvahu a soupis jmění DSO. Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby – převést majetek DSO do vlastnictví jednotlivých obcí na základě stanov, vyrovnat dluhy věřitelům, resp. vypořádat v souladu se stanovami podíly členských obcí DSO na zisku či na úhradě ztráty vzniklé jeho činností, naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace, podle zákona apod.

Likvidátor má v souladu s účelem likvidace povinnost zabezpečit i plnění veřejnoprávních povinností DSO v likvidaci, včetně povinnosti zajistit přezkoumání hospodaření tohoto DSO v likvidaci. DSO v likvidaci tedy podléhá přezkoumání hospodaření podle zákona o přezkoumávání hospodaření. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je povinnou součástí závěrečného účtu DSO v likvidaci. Povinnost DSO sestavit a zveřejnit jak návrhy rozpočtových dokumentů, tj. střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu a závěrečného účtu, tak i tyto schválené dokumenty, není dotčena skutečností, že DSO vstoupil do likvidace nebo, že v průběhu roku nevyvíjel žádnou činnost. I v průběhu likvidace DSO mohou vznikat výdaje, které je třeba promítnout do rozpočtu, resp. závěrečného účtu. Nesplnění povinností spočívajících v sestavení nebo zveřejnění výše uvedených rozpočtových dokumentů stejně jako nezajištění přezkoumání hospodaření naplňuje skutkové podstaty přestupků podle ustanovení § 22a rozpočtových pravidel územních rozpočtů.

Konkrétní rozsah přezkoumání hospodaření se zohledněním všech relevantních okolností stanoví kontrolor, resp. auditor (v podrobnostech viz bod 6. Standardu pro výkon přezkoumání hospodaření územních celků).

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Po skončení likvidace má likvidátor povinnost podat návrh na výmaz DSO z veřejného rejstříku. Návrh na výmaz DSO podává pouze likvidátor. Nikdo jiný není oprávněn návrh na výmaz DSO podat. Z ustanovení § 49 odst. 4 a 5 zákona o obcích vyplývá, že krajský úřad při zrušení a zániku DSO

plní roli evidenčního orgánu, který do rejstříku DSO (mimo jiné) zapisuje den zrušení DSO s uvedením právního důvodu, den jeho zániku a osobu likvidátora, tj. jméno, příjmení a adresu bydliště této osoby spolu s uvedením způsobu, jakým likvidátor DSO zastupuje, a údaj o dni vzniku nebo zániku funkce likvidátora.

DSO výmazem z veřejného rejstříku zaniká. Tímto výmazem DSO ztrácí svou právní osobnost, tzn., že již nadále není způsobilý mít práva a povinnosti a nelze za něj ani právně jednat. Pokud do dne provedení výmazu bylo přezkoumání hospodaření DSO zahájeno, ale nebylo ukončeno, je nutné jej ukončit, a to záznamem do kontrolního spisu. Pokud do dne provedení výmazu nebylo přezkoumání hospodaření DSO zahájeno, nelze jej po datu provedení výmazu zahájit.

V případě, že došlo v průběhu roku ke zrušení DSO z důvodu sloučení s jiným DSO, tak podle ustanovení § 178 odst. 2 občanského zákoníku při sloučení, kdy nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká, práva a povinnosti zanikajících osob přecházejí na jedinou ze zúčastněných osob jako na nástupnickou právnickou osobu. Z toho vyplývá, že na nástupnický DSO přechází i povinnost zajistit si přezkoumání nejen svého hospodaření, ale i zaniklého (sloučeného) DSO a je potřeba komunikovat přezkoumání hospodaření za předchozí rok s orgány nástupnického DSO. Obdobně to platí i v případě splnutí a vzniku nového DSO.

Pokud DSO při provádění přezkoumání hospodaření požadovanou součinnost neposkytuje, je takové jednání způsobilé naplnit znaky přestupku, a to i v případě, že se jedná o DSO v likvidaci nebo DSO, který v daném roce nevykonával žádnou činnost. Kontrolní řád za spáchaný přestupek jako právní následek stanoví jako správní trest pokutu (viz ustanovení § 15 kontrolního řádu). Na řízení o přestupku se vztahuje přestupkový zákon. K účelu stanovení tohoto správního trestu důvodová zpráva uvádí: „...slouží jako represivní (sankční) prostředek za jednání, které je v rozporu s hmotněprávními povinnostmi stanovenými zákonem, k vynucení plnění potřebných povinností kontrolovaných či povinných osob nebo k zabránění narušení či dokonce zmaření kontroly“. Z gramatického výkladu použité formulace vyjádřené slovy „lze uložit“ vyplývá, že správní orgán může namísto pokuty uložit i napomenutí (viz ustanovení § 45 přestupkového zákona) anebo od uložení správního trestu upustit, jestliže vzhledem k závažnosti přestupku, okolnostem jeho spáchání a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k jeho nápravě (viz ustanovení § 43 odst. 2 přestupkového zákona). Vzhledem ke skutečnosti, že to kontrolním řádem není výslovně vyloučeno, lze za přestupek podle ustanovení § 15 odst. 1 uložit pokutu i příkazem na místě, a to za podmínek obecného ustanovení § 91 odst. 1 přestupkového zákona, tedy nejvýše 10 000 Kč. Jsou-li naplněny znaky přestupku, správní orgán je povinen řízení o něm zahájit z úřední povinnosti (ex offio).